

► mesa in povsem človeško je, da se nam lahko zgodi tudi zaljubljenost. Midva parom priporočava, naj se tudi o tem pogovarjajo,« pravi Vilma. »Seveda le ob predpogoju, da znata drug drugemu prisluhniti, premišljevat, zakaj je do tega prišlo, kaj manjka v njunem odnosu, kako izpolniti odtujenost, ki nastaja med njima in povzroča nezadovoljstvo ... Predvsem pa je pomembno, da se naučita odpustiti – najprej samemu sebi in potem partnerju. Pri usodnih posegih v zakon pa zakonca po navadi potrebujeta strokovno pomoč, nekoga, ki ju vodi in jima pomaga do rešitve; seveda, če je ta možna. Partnerski odnos je najboljša priložnost za osebno rast in duhovni razvoj, če ne iščeš v partnerju popolnosti, temveč ga sprejmeš in ljubiš takega, kakršen je. Poroka z mislijo, češ, če ne bo šlo, bova šla pa narazen, je slaba popotnica.«

Kako zares ljubiti svojega otroka. To vprašanje si zastavljajo vsi starši. Prav tak je naslov knjige avtorja Rossa Campbella (How to Really Love Your Child), ki jo Siterjeva zelo priporočata. Kako pokazati otroku, da je ljubljen, doma popolnoma varen, in mu hkrati postavljati meje, primerne njegovi starosti? Če na primer mamica reče svoji petletni hčerki prijateljica, se to sicer lepo sliši. »Vendar je,« pravi Dani, »tak otrok sirota brez mamice. Zakaj? Ima prijateljico, potrebuje pa mamico. Starši namreč v otrokovem življenju igramo več vlog – odvisno od njegove starosti. V prvih letih otrokovega življenja (do šestega leta starosti) mora otrok v starših videti predvsem varnost in avtoriteto; izkustveno se mora naučiti, kaj pomeni besedica ne in kaj besedica moraš. V naslednjem obdobju otrokovega razvoja (od šestega do dvanajstega leta) igramo starši predvsem vlogo učitelja: otrok s pomočjo in zgledom staršev pridobiva razne spretnosti in zachenja razumeti, da ima tudi odgovornosti in ne le pravice. Za dečke je v tem obdobju še posebej pomembno, da imajo ob sebi očeta – heroja. Po dvanajstem letu in tja do polnoletnosti smo starši za otroka trenerji oziroma mentorji. Trener se ne odloča namesto igralcev in ne teka z njimi po igrišču. Ker pa opazuje njihovo početje, prekine igro, kadar je treba (time out), in opozori igralce na posledice napačnih odločitev. Tudi starši otrokom ne visimo ves čas za vratom, se ne odločamo namesto njih, temveč jih opazujemo in pazimo, da se držijo pravil igre, za katera smo se skupaj dogovorili (meje, ki smo jih skupaj postavili). Otroku, ki se drži dogovorjenega, staršem dokaže, da je vreden zapužanja. Če smo se dogovorili, da mora biti otrok doma ob 22. uri, je to ob 22. uri in ne ob 22.15. Zamujanje je nespoštovanje dogovora, ki od staršev zahteva doslednost – kazen (začasen odvzem nekega privilegija). Zadnje je obdobje, ki je cilj vseh staršev: da bi bili in ostali otrokovi starejši in bolj izkušeni prijatelji. Sicer pa otrok v vsakem obdobju svojega razvoja potrebuje izraze naklonjenosti, nežnosti, telesni stik ... Zaradi razvpitih škandalov in zato, da »ne bi kdo kaj mislil«, se nekateri starši odraščajočih otrok izogibajo telesnim izrazom ljubezni. »Kdor je čist v srcu, lahko brez pomislekov poboža svojega otroka, kdor pa je v mislih pokvarjen, v tem hitro vidi kaj spotakljivega ... Pri nas se še zdaj trepljamo po rami, drug drugega masiramo ...« sta jasna Siterjeva.

Oskar za stransko vlogo. Vilma in Dani Siter sta oba verna. Že v mladosti je vsak od njiju doži-

vel osebno izkušnjo srečanja s Kristusom. Eden od njunih otrok o tem pravi: »O tej lepi izkušnji kar nista nehala govoriti.« Vilma, ki izhaja iz Leskoveca pri Krškem, tam družina tudi živi, je zrasla v delavski družini. Oče je bil mizar, mama gospodinja, a sta ob nenehnem odrekanju izšolala vse štiri hčerke – tri so zdravnice, ena pa je fizioterapevtka. Dani se je rodil kot nezakonski otrok. Spominja se besed še živeče tete, ki mu je pred kratkim povedala, kako dolga je bila mamina pot iz porodnišnice do skromne kajže, kjer je živela z bolešno babico – najprej z avtobusom, nato pa tri ure hoda »po stranskih poteh, da ne bi ljudje videli« – v oddaljeni štajerski vasi s petimi hišami sta bila oba z mamo zaznamovana. Pri treh letih je moral za nekaj let k teti, nato za kakšno leto k drugi, eno leto je bil tudi pri očetu ... Vedra narava mu je pomagala, da se je dvignil nad vse tegobe, doštudiral in zaživel lepo življenje s svojo življenjsko družico Vilmo. Mandat in pol je bil župan občine Krško (to obdobje je bilo lepo, a tudi zelo težko). Vilma in Dani imata štiri odrasle otroke, tri sinove in hčerko. »Za stransko vlogo sva pred kratkim prejela Oskarja, najinega devetega vnuka,« pove Dani in svojem duhovitem stilu.

»Žena se mora toliko bolj potruditi, da moža spoštuje in mu to tudi pove, mož pa, da ženo ljubi in ji to tudi pokaže.«

Ta bolezen ni bila za smrt. Družina Siter je doživela veliko preizkušnjo, najtežja pa je bila bolezen sina Tobije, ki je pri 16 letih zbolel za eno najhujših oblik raka na žrelu. Sprva je čutil le mravljinčenje po levi strani obraza in je že takrat vprašal, ali morda to ni rak. Kasneje so se pojavile bolečine v ušesu. Ko so šli na ORL na odvzem tkiva, jih je po nekaj dneh poklical patohistolog in mami Vilmi povedal strašno diagnozo. Ko je Vilma to slišala, jo je v trenutku prešnila misel iz Svetega pisma: »Ta bolezen ni za smrt, ampak v božjo slavo, da se po njej poveleča božji sin.« Po nekaj dneh jo je Tobija vprašal: »Mami, koliko odstotkov mi pa daš, da ne bom umrl?« Pridržala mu je, da ne ve, ve pa, da ji je Bog rekel, da ta bolezen ni za smrt, ampak da se po njej poveleča božji sin. Šel je v sobo in bratu odločno dejal: »Ne bom umrl!« Zdravljenje je bilo težko – predpisanih je imel devet kemoterapij, toda že pri četrty, ki so ji dodali še obsevanje, so se pojavili hudi zapleti. Sicer je za njunega sina takrat molilo ogromno ljudi po vsem svetu, celo na Madagaskarju, pove Dani. Imeli so t. i. molitveno verigo: ob vsaki uri – podnevi in ponoči – je nekdo molil zanj, na intenzivnem oddelku pa je bila mama Vilma 36 ur ob njem in nemočno spremljala dogajanje na monitorju. Videla je tudi, kako naglo mu je padala vsebnost kisika v krvi ... Ko je molila in klicala Boga na pomoč, je poklical prijatelj, duhovnik, in jo vprašal, kakšno je stanje, ter predlagal, da zanj molita skupaj. »Tako goreče nisva verjetno še nikoli prej molila,« pravi Vilma in doda, da se je med molitvi roven kisika v krvi dvignila na normalno in kmalu spet padla, vendar je to razumela kot obetavno božje znamenje. Toda premika na bolje ni bilo in tako sta ga nekega jutra ob 4. uri starša popolnoma nemočna izročila v Kristusove roke z besedami: »Če želiš, da gre k tebi, ga vzemi, če ne, ga ozdravi!« Vilma pravi, da ga je šele tedaj Bog lahko začel zdraviti. »V tistem trenutku me je preplaval nenavaden mir in lahko sem zaspala.« Zjutraj ji je njena sestra, ki je bila ponoči pri Tobiji, povedala, da se mu je ponoči stanje nenadoma izboljšalo ... Tobija je danes, enajst let po tem dogodku, srečno poročen in ima hčerkico, staro dve leti. ■

Bine je bil podoben večini petnajstletnikov. Počutil se je, kot da ga nihče ne razume, zato se je zapiral v sobo, odgovarjal staršema, šlo je tako daleč, da se je začel neprimerno vesti do učiteljev in nabirati nezadostne ocene. Niti socialni delavci, pedagogi, učitelji ga niso mogli spraviti k pameti. Šele ko je sprejel pomoč hipnoterapevtke, je začel sebe in okolico sprejemati drugače. Čeprav je bil sprva do tega skeptičen, je na koncu doživel prepород. Zgodba je lahko navdih za mnoge starše in njihove odraščajoče otroke v adolescenci.

Tekst:
PETRA MAURER

Najstnik je našel pomoč v alternativni

Bine je bil do sedmega razreda odličnjak, v osmem pa mu je uspeh padel na prav dobrega. Bil je živahen, vesel otrok, poln energije, odlično se je razumel z mamo, očetom in sestro Adelo. »Lani pa je ob koncu leta v enem mesecu nabral kar sedem negativnih ocen, decembra je tudi manjkal pri pouku. Namesto da bi sedel ob šolski klopi, se je skrival v garderobi, nato pa so se pojavile še disciplinske težave, saj je začel ugovarjati učiteljem,« razloži njegova mama Tanja. Močno jo je zaskrbelo za sina, saj je očitno kazal, da sovraži šolo in da ne namerava končati razreda. »Zapiral se je v svojo sobo, ni se več smejal, ni imel apetita, ni hotel govoriti z nama in se je od naju popolnoma odtujil. Po šoli je prihajal vedno kasneje domov in dogovori z njim niso bili več možni. Bil je verbalno in fizično agresiven, saj je uničeval stvari v svoji sobi.«

Strokovnjaki so odpovedali. Staršem je bilo vse bolj jasno, da ne gre le za puberteto. Njegovo vedenje je vplivalo na vso družino, saj se je njihov vsakdan bolj ali manj vrtel le še okoli Bineta. Zdele se je, da je vse v zvezi z njim narobe. Sestrica je stalno čakala, da pride na vrsto in pridobi pozornost mame in očeta, a se to ni zgodilo, saj je bilo z Binetom preveč težav. »Žrti smo se, prepirali, obupovali. Nemoč v takih razmerah je prvi občutil Bine, vendar tudi midva z možem, ker mu nisva znala pomagati. Šola ni posredovala pomoči. Ob Binetovem vedenju so se učitelji običajno odzivali kot zelo ogroženi, z veliko kritike in brez občutka, kot da čakajo na razlog za ponoven spor. In spori

nista prava oblika pomoči za najstnika, zlasti ker sta vedela, da Bine ne bo želel sodelovati. »Niti nismo imeli časa, da bi dočakali prvi in vsak naslednji termin srečanja s katerikoli od njih.« Bine je potreboval pomoč takoj! Tudi če bi se začel učiti naslednji dan, je bilo le malo možnosti, da izdela razred. »In seveda sva bila v dilemi, ali naj rešujeva najprej njega in se šele nato ukvarjava s šolo ali nasprotno.«

Vse je bilo čudno. Zatekla sta se k alternativni. »Bineta sva vključila v terapije alternativne medicine gospe Mojce Debelak. Strah nas je bilo neznanega in starševska odgovornost je bila velika. Preden sva na lastni koži testirala vpliv hipnoterapije na človeka, sva v to napotila sina in seveda sva dvomila o pravilnosti odločitve. »Mami je rekla, da bo ta terapija pomagala, mi dala energijo in duha v telo, jaz pa sem si mislil, da so to le prazne 'bučke'.« »Bine mi je ob prvem obisku celo zabrusil skozi zobe, da me bo fental,« se Tanja spominja njegovih besed, Bine pa nadaljuje: »Ja, res mi je bilo vse to popolnoma odveč. Ko smo prišli do

Brez terapevte ne bi zdržal težke situacije, v kateri se je znašel. S številom obiskov sta rasli njegova vera in potreba po novi terapiji, po njej je dobil neko moč, energijo, in ta ga je zbudila. Učinki so bili sprva drobni, a vidni takoj. Nehal je neopravičeno izostajati od pouka, ni odgovarjal v šoli, opuščal je besedno agresijo, sčasoma je zbral moč in voljo za učenje, pri čemer sta mu oče in mama pomagala ter mu stala ob strani. »Ni se bil sposoben učiti sam. In za vse, kar je dobro znal, je v šoli dobil komaj dve. Imel je padce, ko se je pokril s blazino in se ni hotel učiti. Popravljanje sedmih nezadostnih ocen, količina snovi ter število sprotnih ustnih in pisnih preverjanj so bili grozeči. Bil je pod velikim psihičnim pritiskom, da konča šolo, a mu je uspelo. Zmagal je!«

Še vedno najstnik. »Kljub najstniškemu obdobju je postal odprt do naju, smeje se, ima apetit, prijazen je in dobrovoljen. Sedaj šele veva, kakšen je bil nekoč in kako se je po 6. razredu počasi spreminjal do katastrofalnih razmer v 9. razredu.« Še vedno pa sta se bala konca počitnic in začet-

JEZIKAVOST, BES IN SEDEDEM ENK

so bili že skoraj vsak dan. Kot laik sem se pozanimala, da sta prav kritika in ogroženost najbolj neprimerni za obvladovanje najstnika, ki se znajde v slepi ulici.« Starša sta začela iskati spletne informacije o oblikah pomoči mladostniku, vzpostavila sta stik s socialnim delavcem, s centrom za mladostnike Rakitna, z ravnateljico in socialno delavko šole, pediatrijnjo, preko nje s pedopsihiatrinjo, k tej so se z Binetom odpravili trikrat. »Razen zdravil ni dobil ničesar. Vsi vključeni so nama sicer širili obzorje, vendar nama je bilo vedno bolj jasno, da pomoči, ki jo potrebujemo, v tej državi v takšni situaciji ni moč dobiti. Nasprotno, šolski pedagogi so popolnoma odpovedali in kljub najinemu intenzivnemu angažmaju niso sodelovali pri reševanju najinega sina, temveč so dnevno 'bezali' vanj, mu dokazovali argumente moči in zahtevali od njega, naj popravi sedem ocen sočasno s termini novih testov,« z razočaranim glasom razlaga Tanja. Kmalu je doumela, da je družina v kriznih trenutkih ostala sama. »Dobro je, da smo tako zelo povezani in da z možem delujeva kot eno.«

Vase zaprti 15-letnik se ni zavedal resnosti svojih težav, še vedno ni znal izražati svojih misli in občutkov, ni se želel pogovarjati z odraslimi. »Vse leto sem se zafkraval s prijatelji, nisem se učil in mislil sem, da bom prišel čez z levo roko. Grdo sem se obnašal do učiteljev in jim odgovarjal ...,« iskreno prizna Bine.

Starša sta presodila, da psiholog, socialni delavec ali psihiater

vrat, smo se morali sezuti in si nadeti copate. Ob vstopu v napol temno sobo, odišavljeno z dišečimi palčkami, se mi je zdelo vse zelo čudno. Pred sabo sem zagledal Mojco, bila je nekaj posebnega – to sem takoj začutil – toda vseeno nisem verjel, da se bo kaj spremenilo. V naslednji sobi, v katero sem z njo vstopil sam, sta bila naslonjača. Začela sva tako, da sem ji povedal svoje težave, nato pa sem se moral uči, zapreti oči in si predstavljati, kar je govorila.«

Majhni koraki napredka. Starša sta s tremo pričakovala, kako bo po terapiji, a Bine ni rekel ničesar. »Po terapiji sem se poslovil in bil vso pot domov tiho, ampak v sebi sem se počutil drugače. Čeprav so me starši spraševali, kako je bilo in kako se počutim, nisem mogel povedati ničesar.« Ko sta ga oče in mama čez nekaj dni vprašala, ali bo šel spet, je na videz brezbrizno rekel, da bo šel. In res,

Bine je štiri mesece tedensko hodil na hipnoterapije. »Moral sem ji povedati vse svoje težave in pojasniti, kako se počutim, kaj je bilo novega v preteklem tednu, poleg tega je Mojca od mene občasnno zahtevala domačo nalogo in opravil sem jo do naslednje terapije. Na terapijah sem si moral predstavljati razne vizije in zgodbe o tem, kakšni so moji potenciali, sposobnosti, videti sem moral svoj uspeh, napredek, si predstavljati cilj ...,« pripoveduje suvereno. Prizna, da je težko govoril o svojem življenju. »Mojca je morala vleči informacije iz mene,« se nasmehne.

ka šole. Toda na srečo ni bilo negativnih preseñenjenj. Sedaj, po treh mesecih šole, odgovorno izpolnjuje naloge in dela, kar se od njega pričakuje. Prvič v življenju se uči popolnoma sam, sam skrbi za zvezke, knjige, termine ustnih in pisnih preverjanj, kdaj se bo učil, kdaj se bo zbudil, da bo pravočasno v šoli. »S šolo se midva kot starša ne ukvarjava več. Kadar naju vidi, naju zasuje z vprašanji, z informacijami o vsem, kar se mu je zgodilo. Še vedno pa nagaja sestrici Adeli in jo neizmerno lubčka. Deluje odrešen.« Njegova mami sicer poudari, da je še vedno najstnik, še vedno ga ne sme pretirano spraševati, ko za to ni pripravljen, še vedno jima kdaj pa kdaj odgovarja, jima nasprotuje.

Kaj je bilo? Natančnega razloga, zakaj se je obnašal tako zelo uporniško, nezrelo in nesramno, Bine ne pozna. »Morda sem bil takšen zaradi šole. Bil sem precej živahen učenec, zaradi tega so me neprestano zatirali ravnateljica, učitelji in zadnja tri leta varnostnik, ta je bil nasilen. Nisem bil edini, še štirje sošolci so bili v podobnem položaju, a se niso odzvali tako kot jaz.« Po besedah njegove mame je Bine že od nekdaj precej čustven, vedno je globoko občutil in dojemal okolico in morda je zato tako burno ter odklonilno reagiral na krivice in nerazumevanje pedagogov, medtem ko so si drugi odnos šole manj jemali k srcu. »Zdaj sem se spremenil in počutim se odlično. Doma se bolje razumem z družino in žal mi je, da sem jih psihično mučil vsa ta leta. Najbolj mi je pomagala Mojca s svojimi terapijami, seveda pa se lahko zahvalim tudi staršema, ker sta se potrudila in jo našla.« ■



FOTO: ŠIMEN ZUPANČIČ

Mojca Debelak